

Δευτέρα, 27 Απριλίου 2020

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ειδική Έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη για την Ίση Μεταχείριση

Δόθηκε στη δημοσιότητα η ειδική έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη για τα θέματα ίσης μεταχείρισης που απασχόλησαν την Ανεξάρτητη Αρχή μετά από αναφορές πολιτών κατά τη διάρκεια του 2019.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ειδικής έκθεσης, το 2019, οι αναφορές πολιτών και κατοίκων της χώρας στον Συνήγορο του Πολίτη εμφανίζουν αύξηση κατά 31% έναντι του 2018, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη αύξηση από το 2016 – όταν και ανατέθηκε στην Ανεξάρτητη Αρχή η σχετική αρμοδιότητα.

Το 44% των νέων αναφορών αφορούσε διακρίσεις λόγω φύλου, το 37% διακρίσεις λόγω αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, το 7% διακρίσεις λόγω οικογενειακής κατάστασης, το 5% διακρίσεις λόγω ηλικίας, το 3% διακρίσεις λόγω φυλής ή χρώματος.

Ειδικότερα, η μεγαλύτερη αύξηση παρατηρείται στις υποθέσεις διακρίσεων μεταξύ ανδρών και γυναικών και στις διακρίσεις λόγω αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης. Στα ζητήματα διακρίσεων μεταξύ ανδρών και γυναικών σημαντικό έλλειμμα εξακολουθεί να παρατηρείται στην παρεχόμενη προστασία εγκύων και νέων γονέων, με σοβαρές αποκλίσεις να διαπιστώνονται στη διάρκεια της παρεχόμενης προστασίας στον ιδιωτικό τομέα έναντι του Δημοσίου. Διάχυτη επίσης παραμένει η αντιμετώπιση της εγκύου εργαζομένης ως «βάρους» για την ιδιωτική επιχείρηση και η αναζήτηση νομότυπων τρόπων «απαλλαγής» από το «βάρος» αυτό. Στις διακρίσεις λόγω αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης είναι εξαιρετικά ενθαρρυντική η σημαντική αύξηση των αναφορών.

Στα ζητήματα διακρίσεων λόγω φυλετικής καταγωγής κεντρικό ζήτημα αναδεικνύεται για άλλη μια χρονιά η κοινωνική ένταση που δημιουργείται μεταξύ Ρομά και μη Ρομά περιοίκων και η απροθυμία, ιδίως των τοπικών αρχών, να λάβουν μέτρα κατευνασμού της έντασης και βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης των Ρομά, ώστε να καθίσταται δυνατή η σταδιακή, έστω, κοινωνική τους ένταξη. Το νέο που αναδεικνύει η χρονιά είναι ότι, παρά την πολυπλοκότητα και τις αντιθέσεις, το πρακτικό αποτέλεσμα δεν είναι ανέφικτο. Δήμοι της χώρας που έχουν αντιληφθεί τους κινδύνους τους οποίους ενέχει η ανοχή της υφιστάμενης κατάστασης και η απουσία παρεμβάσεων, ήδη διαπιστώνουν τα οφέλη και τα απτά αποτελέσματα των προσπαθειών τους και αποτελούν παραδείγματα καλής πρακτικής.

Στα ζητήματα διακρίσεων λόγω εθνικής καταγωγής κεντρική θέση καταλαμβάνουν αθέμιτες διακρίσεις σε βάρος αιτούντων άσυλο, προσφύγων και μεταναστών που διαμένουν νόμιμα στη χώρα και αφορούν κυρίως προσκόμματα στην πρόσβαση σε

αγαθά και υπηρεσίες. Ανησυχητική επίσης εμφανίζεται η ανοχή ρατσιστικών συμπεριφορών ή βίας, γεγονός που υπονομεύει την κοινωνική συνοχή και αντιστρατεύεται το αίτημα και την ανάγκη ομαλής κοινωνικής ένταξης. Οι διακρίσεις λόγω θρησκευτικών πεποιθήσεων συχνά εμπεριέχονται στις διακρίσεις λόγω εθνικής καταγωγής.

Στις διακρίσεις λόγω ηλικίας επανέρχεται το ζήτημα της θέσπισης ορίων ηλικίας σε προκηρύξεις ή αγγελίες εύρεσης εργασίας, χωρίς τα όρια αυτά, σε πολλές περιπτώσεις, να συνοδεύονται από την αναγκαία, κατά τη νομοθεσία, αιτιολόγηση. Συχνά διαπιστώνεται ότι συνδέονται με στερεοτυπικές αντιλήψεις που συνδέουν αυτοδικαίως τη φυσική καταλληλότητα και την ικανότητα ανταπόκρισης στα καθήκοντα της εκάστοτε θέσης με την ηλικία.

Στα ζητήματα διακρίσεων σε βάρος ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων, ιδιαίτερο αντικείμενο αποτέλεσαν το 2019 οι διοικητικές διαδικασίες που αφορούν την καταχώριση συμφώνων συμβίωσης μεταξύ ομόφυλων ζευγαριών και οι δυσχέρειες που αντιμετωπίζουν. Στα ζητήματα καταπολέμησης των διακρίσεων λόγω ταυτότητας φύλου αντικείμενο παρέμβασης αποτέλεσαν αντιστοίχως διοικητικές διαδικασίες ή συμβολαιογραφικές πράξεις όπου οι διορθώσεις καταχωρισμένου φύλου δεν έγιναν με την τήρηση των αναγκαίων εγγυήσεων μυστικότητας και εχεμύθειας.

Προλογίζοντας την ειδική έκθεση ο Συνήγορος του Πολίτη Ανδρέας Ποττάκης τόνισε μεταξύ άλλων:

«Η Ειδική Έκθεση και για το 2019 επιχειρεί μια συνοπτική χαρτογράφηση του επιπέδου σεβασμού της αρχής της ίσης μεταχείρισης στη χώρα μας, καθώς και της εναρμόνισης του εσωτερικού νομοθετικού πλαισίου.

Αναδεικνύει για άλλη μία χρονιά επίμονες εστίες αθέμιτων διακρίσεων στην εργασία, στην εκπαίδευση, στην οικογένεια, σε κάθε χώρο κοινωνικής δράσης. Μας φέρνει, όλους, αντιμέτωπους με νοοτροπίες και πρακτικές που μας προκαλούν αμηχανία. Στα τρία χρόνια που η Ανεξάρτητη Αρχή λειτουργεί ως ο εθνικός φορέας για την προάσπιση και προαγωγή της αρχής της ίσης μεταχείρισης στη χώρα, έχουμε εντατικοποιήσει τις διαμεσολαβητικές μας παρεμβάσεις, έχουμε ενισχύσει τις ελεγκτικές μας αρμοδιότητες, έχουμε εμπλουτίσει τις νομοθετικές μας προτάσεις, τις θεσμικές μας συστάσεις, τις ενημερωτικές και επιμορφωτικές μας πρωτοβουλίες. Παράλληλα με τις δράσεις μας αυτές, έχουμε διευρύνει τις εποπτικές και ελεγκτικές μας δυνατότητες, αξιοποιώντας τόσο τον ρόλο μας ως εθνικό πλαίσιο για την παρακολούθηση του σεβασμού των δικαιωμάτων των ΑμεΑ, συντάσσοντας και δημοσιοποιώντας και ξεχωριστή, ειδική έκθεση, όπου αποτιμούμε τον βαθμό συμμόρφωσης της χώρας προς τις επιταγές της Διεθνούς Σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ΑμεΑ, όσο και την ειδική μας αρμοδιότητα ως εθνικός μηχανισμός διερεύνησης περιστατικών αυθαιρεσίας στα σώματα ασφαλείας και στους υπαλλήλους των καταστημάτων κράτησης, παρεμβαίνοντας ουσιαστικά και αποφασιστικά στον πειθαρχικό έλεγχο περιστατικών αυθαιρεσίας με ρατσιστικό κίνητρο. Αξιοποιούμε το σύνολο των δυνατοτήτων, των εργαλείων και των αρμοδιοτήτων μας. Αλλά, φυσικά, δεν εφησυχάζουμε».